

herhaaldelijk acties plaats . . . tegen het slechte eten enz. Kort geleden werd er wederom geagiteerd, omdat een der vrouwen gestraft was.¹ *Trouw* bracht in een door een van de gevangenen, de journalist J. S. Hoek², geschreven en via het Philips-Kommando buiten het kamp gesmokkeld artikel een uitgebreide berichtgeving die slechts op ondergeschikte punten niet juist was. Merkwaardig was het dat de redactie van *Trouw* zich genoopt achtte, aan Hoeks artikel een soort verontschuldiging toe te voegen: 'Wij zijn in het algemeen tegen de verspreiding van gruwelberichten, doch wij moeten een uitzondering maken voor het relaas der gebeurtenissen, die zich de 15de januari in het kamp te Vught hebben afgespeeld. Wij geven dit relaas weer, omdat wij geloven dat het goed is dat het Nederlandse volk weet, wie de Duitsers zijn . . . Maar al te velen . . . denken dat het zo erg nog niet is. Laten zij dit lezen en verschrikt worden.' Wel schreef *Trouw* ook nog dat het 'bunkerdrama' 'de op zichzelf staande uitbarsting van de perversiteit van één man' geweest was en dat deze, *Lagerkommandant* Grünewald, 'inmiddels verwijderd' was³, maar wij zijn er niet zeker van dat deze relativering alle lezers van *Trouw* overtuigd heeft; trouwens, *Vrij Nederland* en *De Waarheid* hadden niets van dien aard gepubliceerd en het lijkt ons dan ook aannemelijk dat bij talrijke lezers van de genoemde illegale bladen en bij

¹ *De Waarheid*, 110 (17 febr. 1944), p. 3. ² Hoek, geboren in 1910, was een tijdlang redacteur van *De Standaard* geweest maar was in de lente van '42 naar Zwitserland uitgeweken. Hij keerde eind november '42 in opdracht van Visser 't Hooft en van generaal-majoor A. G. van Tricht (de Nederlandse militaire attaché in Bern) als geheim agent naar bezet gebied terug; de hem door van Tricht meegegeven boodschap kon hij niet overbrengen doordat de 'SD' arrestaties verricht had in de kring waarmee hij contact moest opnemen. Voor Visser 't Hooft wist Hoek meer te bereiken; met hem had Hoek overigens moeilijkheden gehad: Visser 't Hooft had gewild dat Hoek alleen contact zou opnemen met de kring van *Vrij Nederland*, maar Hoek, die de voorlichting via die kring eenzijdig vond, had dat geweigerd en Visser 't Hooft had hem toen een ruimer mandaat gegeven. Hoek trad in bezet gebied niet alleen in verbinding met van Randwijk en de zijnen (door wie hij, meende hij, tegengewerkt werd) maar ook met de groep van *Het Parool*, met Jan Schouten en met het Nationaal Comité. Hij had een microfilm met 400 opnamen bij zich, toen hij half maart '43 naar Zwitserland terugkeerde. Vlak bij de Zwitserse grens werd hij door de Duitsers gearresteerd. De microfilm wierp hij tijdens een opzettelijk daartoe geprovoceerde vechtpartij weg, maar deze werd enige tijd later door de Duitsers gevonden. Hoek zat enkele maanden in de Cellenbarakken gevangen en werd in september '43 Vught binnengevoerd.

Wij hadden van Hoeks missie eigenlijk melding moeten maken in deel 6 waarin wij de oorsprong van de Zwitserse Weg beschreven, maar zijn missie was ons toen nog onbekend. ³ *Trouw*, II, 3 (medio maart 1944), p. 6.